

Adviescollege
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister voor Rechtsbescherming
De heer drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

Onze referentie MvH/RvZ/AvE/ATR1132/2020-U081
Uw referentie 2895741

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Datum 22 mei 2020
Betreft Wet deelgezag

Geachte heer Dekker,

Op 24 april 2020 is aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) voor advies aangeboden het wetsvoorstel deelgezag. Op die datum is ook de internetconsultatie gestart, waarvan de reactietermijn eindigt op 24 mei 2020.

Personen die een belangrijke rol spelen in de dagelijkse verzorging en opvoeding van een kind, zoals de grootouders, een stiefouder of een ander familielid, krijgen met dit voorstel de bevoegdheid en verantwoordelijkheid om samen met de ouders beslissingen te nemen. Deelgezag moet de (rechts)positie van degene die samen met de ouders voor een kind zorgt verstevigen en deze gezinnen een oplossing bieden voor problemen die ze bij de dagelijkse opvoeding en verzorging kunnen tegenkomen. Onderdeel van deelgezag is een recht op informatie en consultatie van de deelgezagdrager. Daarnaast krijgt de deelgezagdrager een wettelijk recht op omgang met het kind.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. *Nut en noodzaak*

De toelichting vermeldt dat in de praktijk naast ouders en voogden regelmatig ook anderen nauw betrokken zijn bij de verzorging en opvoeding van een minderjarige. De positie van deze andere personen is niet altijd duidelijk. Op grond van het huidige familierecht kan een kind maximaal twee formele (juridische) ouders hebben en kunnen maximaal twee personen met het gezag over het kind worden belast. Voor feitelijke meeroudergezinnen waarbij drie of vier personen de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding delen, biedt het huidige recht geen mogelijkheid om al deze personen een formele positie te geven. Dat geldt ook voor de situatie waarin kinderen na een echtscheiding opgroeien in twee gezinnen met een stiefouder.

Uitgangspunt is volgens de toelichting dat het kind gebaat is bij een stabiele opvoedings-situatie en bij juridische bescherming van de feitelijke gezinssituatie. De toelichting geeft aan dat voor het kind deelgezag meer duidelijkheid biedt over de rol van een betrokken derde en waarborgen voor behoud van contact met deze persoon of personen.

Het college constateert dat het voorstel tegemoet wil komen aan de behoefte aan duidelijkheid in die situaties waarin er in de praktijk sprake is van een opvoeder die niet het wettelijk gezag over het kind heeft. Ondanks dat er geen betrouwbare cijfers zijn over de mate waarin die behoefte bestaat, onderkent het college de wens om in de behoefte te voorzien. Het college heeft dan ook geen opmerkingen bij nut en noodzaak van het voorstel.

2. Minder belastende alternatieven

De toelichting schetst twee situaties waarin deelgezag kan ontstaan.

De eerste ziet op de situatie waarin al voor de geboorte van het kind de wens bestaat om met meerdere personen voor het kind te gaan zorgen. Dit wordt intentioneel deelgezag genoemd. Bij intentioneel deelgezag kunnen de gezagdragers en beoogd deelgezagdrager(s) deelgezag aanvragen op dezelfde wijze als ouders die gezamenlijk het gezag willen gaan uitoefenen. Via het (digitaal) indienen van een formulier deelgezag vraagt men dan aan de griffier van de rechtbank om een aantekening van deelgezag in het gezagsregister. Dit verzoek moet binnen drie maanden, te rekenen vanaf de dag na de geboortedag van het kind, bij de rechtbank worden ingediend.¹ Het verzoek moet door de gezagdrager(s) gezamenlijk met de beoogd deelgezagdrager worden gedaan. Als er een eventuele juridische ouder zonder gezag is, moet deze met het verzoek instemmen. De toelichting vermeldt dat is afgezien van een aanvullende eis dat er een deelgezags-overeenkomst moet zijn. Dit is, zo geeft de toelichting aan, niet nodig omdat bij deelgezag de gezagdragers de (eind)verantwoordelijkheid houden voor de opvoeding en verzorging. Bovendien zou een verplichting om een plan aan de rechter voor te leggen, een drempel opwerpen voor een snelle toegang tot deelgezag in geval van intentioneel deelgezag.

In de tweede situatie waarin deelgezag kan ontstaan ontstaat de behoefte aan deelgezag op een later moment in het leven van een kind. Dan is er sprake van een veranderde opvoedsituatie. Voor het kunnen laten ontstaan van deelgezag in deze situaties, geldt voor degene die nauw is betrokken bij de verzorging en opvoeding een verzorgingstermijn van ten minste een jaar. De verzorgingstermijn draagt er volgens de toelichting aan bij dat niet te lichtvaardig tot deelgezag wordt overgegaan.

Ook hier geldt dat het verzoek om deelgezag door de gezagdrager(s) samen met de beoogd deelgezagdrager moet worden gedaan. De rechter toetst of het deelgezag in het belang van het kind is. De rechter kan het verzoek bijvoorbeeld afwijzen als er aanwijzingen zijn dat deelgezag tot conflicten zal leiden.

Voor beide situaties geldt, aldus de toelichting, het uitgangspunt dat deelgezag in goede harmonie tot stand komt. De inhoud van deelgezag is voor beide situaties gelijk.

Het college stelt vast dat gekozen is voor zo weinig mogelijk belastende methodieken en heeft geen opmerkingen op dit punt.

---

¹ Als het verzoek niet binnen drie maanden wordt ingediend, gaat een verzorgingstermijn van tenminste een jaar gelden.

3. Werkbaarheid

Deelgezag volgens dit voorstel geeft aan de deelgezagdrager(s) het recht en de verantwoordelijkheid om met de gezagdragers dagelijkse beslissingen te nemen en handelingen te verrichten die gaan over de opvoeding en verzorging. Die dagelijkse beslissingen gaan bijvoorbeeld over de bedtijden, sportactiviteiten, speelafspraken, helpen bij het maken van huiswerk, grenzen stellen en corrigeren. Bij een geschil tussen de gezagdrager(s) en deelgezagdrager(s) over de invulling of uitvoering van de dagelijkse verzorging en opvoeding is de stem van de gezagdrager doorslaggevend. Een dergelijk geschil kan niet aan de rechter worden voorgelegd.

Over belangrijke, ingrijpende beslissingen moeten opvoeders met deelgezag op de hoogte worden gesteld en geconsulteerd door de gezagdragers. Te denken valt bijvoorbeeld aan medicatiegebruik of een wisseling van school. De uiteindelijke beslissing hierover blijft aan de ouders van het kind. Het recht van de deelgezagdrager op consultatie geldt alleen richting de gezagdragers. De deelgezagdrager kan wel een beroep op de rechter doen om af te dwingen dat er een informatie- en consultatieregeling is. Het college geeft in overweging dat het voorstel meer duidelijkheid kan verschaffen over welke vraagstukken aan de rechter en welke aan de Raad voor de kindbescherming moeten worden voorgelegd. Deelgezagdragers krijgen ook een recht op informatie van bijvoorbeeld leraren op school.² De toelichting geeft aan dat van de gezagdragers mag worden verwacht dat zij de beroepskrachten die bij het kind betrokken zijn, informeren over de betrokkenheid en positie van de deelgezagdrager.

Deelgezag brengt verder nog een wettelijk recht mee op omgang met het kind. Bij de praktische invulling van het omgangsrecht staat het belang van het kind voorop. Ook brengt het belang van het kind, aldus de toelichting, mee dat alle betrokken volwassenen met (deel)gezag op een lijn moeten zitten over substantiële wijzigingen, om zo recht te doen aan het belang op continuïteit in de verzorging en opvoeding. Dit kan betekenen dat er een goede omgangsregeling wordt afgesproken of dat het deelgezag wordt beëindigd bij onoverkomelijke conflicten. Om voor het kind te waarborgen dat de deelgezagdrager niet zomaar buiten spel kan worden gezet door de gezagdragers, heeft de deelgezagdrager een blokkaderecht ter bescherming van zijn rol in de opvoeding.

De toelichting vermeldt dat, om zoveel mogelijk te voorkomen dat deelgezag leidt tot een toename van conflicten rond het kind, als uitgangspunt geldt dat deelgezag in goede harmonie met alle betrokkenen tot stand komt en dat overeenstemming bestaat over welke concrete beslissingen de deelgezagdrager mag nemen. De gezagdragers en deelgezagdragers moeten onderling daarom goede afspraken maken over de invulling van het deelgezag.

Het college merkt voor wat betreft de werkbaarheid van het voorstel op dat veel zal afhangen van de medewerking en bereidwilligheid van de gezagdragers. Het is positief dat het voorstel beoogt meer duidelijkheid te geven over de positie van dagelijkse opvoeders van een kind. Niet ontkend kan echter worden dat, hoe meer personen betrokken zijn en rechten hebben bij de dagelijkse opvoeding en verzorging van een kind, hoe meer kans op onderlinge conflicten er is.³

---

² De toelichting vermeldt dat, net als de juridische ouder zonder gezag, de deelgezagdrager zelf om informatie moet vragen. De beroepskracht hoeft niet uit zichzelf informatie aan de deelgezagdrager te geven.

³ De toelichting vermeldt dat bij de evaluatie van de regeling het conflictpotentieel wordt betrokken.

Daarnaast merkt het college op dat, al hoewel de toelichting wel spreekt over een evaluatie van de regeling, het voorstel geen evaluatiebepaling bevat. Vanwege de in de toelichting aangekondigde aandacht in de evaluatie voor de toegevoegde waarde en voor het conflictpotentieel van de regeling, vindt het college een expliciete evaluatiebepaling noodzakelijk. Deze bepaling moet nog toegevoegd worden.

3.1 Het college adviseert om het voorstel aan te vullen met een evaluatiebepaling.

4. Gevolgen regeldruk

De toelichting bevat een paragraaf over de financiële gevolgen en gevolgen voor organisaties en burgers. Hierin staat dat het digitaal aanvragen van deelgezag kosteloos is. Als deelgezag via een verzoek aan de rechtbank wordt aangevraagd, zijn advocaatkosten en griffierechten verschuldigd. Voor beide wegen ontbreekt er een indicatie van hoeveel tijd het kost om de aanvraag te doen. Ook ontbreekt nog een inschatting van het aantal aanvragen op jaarbasis.

4.1 Het college adviseert om de regeldrukparagraaf en de berekening van de regeldrukgevolgen op de genoemde punten aan te vullen, conform de rijksbrede methodiek.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Het voorstel vaststellen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris